

26 November 1904

den WelEdGeb Heer G. Barger
technisch Bureau
den Haag

Tot mijn groote teleurstelling moet ik U melden, dat gisteren namiddag zonder eenige aanleiding een der bouten van den krukstang van de door U geleverde motor is afgeknapt. Gelukkig zijn geen persoonlijke ongevallen te betreuren, die ook zeer goed veroorzaakt hadden kunnen worden.

Daar het ongeluk bij normaal bedrijf en bij goeden toestand van smearing geschied is, kan het alleen aan gebrek in het materiaal geweten worden.

Ik verzoek U ten spoedigste de schade op te komen nemen en voorstellen voor herstel te doen.

hoogachtend
Uwe dienaar
De Hoogleeraar Directeur van het Natuurkundig Laboratorium en Kabinet der RijksUniversiteit te Leiden
(wg) H. Kamerlingh Onnes

28 November 1904

Den Haag, 28 Novemb 1904

Den Hooggeleerden Heer Prof. Kamerlingh Onnes.
Natuurkundig Laboratorium Leiden

Hooggeleerden Heer

Zoo even verneem ik van mijn monteur die heden morgen ten Uwent was om de reparatie aan den gasmotor op te nemen, dat UEd. den Heer G. Barger wenscht te spreken. Tot mijn leedwezen moet ik UEd echter mededeelen dat genoemde heer heden morgen vroeg op reis is gegaan, en niet voor a.s. Woensdag wordt terugverwacht; uw verzoek zal ik hem echter direct berichten, waarna ZEd U na zijn terugkomst ongetwijfeld spoedig zal bezoeken.

Hoogachtend:
pp G.Barger
(wg) J.F. Barger

9 December 1904

den WelEdGeb Heer G. Barger
technisch Bureau
den Haag

Mag ik U beleefd om eenigen spoed bij de mij toegezegde nadere berichten verzoeken. De belangen van den dienst vorderen, dat ten spoedigst in de stoornis in het bedrijf voorzien wordt.

Hoogachtend
Uwe dienaar
(wg) H. Kamerlingh Onnes

10 December 1904

Den Haag, 10 December 1904

Den Hooggeleerden Heer Prof. Kamerlingh Onnes.
Natuurkundig Laboratorium L E I D E N

Hooggeleerde Heer,

In beleefd antwoord op Uwe geachte letteren deel ik U mede dat ik juist van de firma Crossley Brothers Ltd. antwoord heb op mijn rapport.

Genoemde firma wijst nadrukkelijk alle verantwoordelijkheid voor het geval af en beweert dat het niet het gevolg is van een constructie of materiaal fout.

Ik hoop a.s. Maandag morgen ten Uwent te komen om deze zaak uitvoeriger te bespreken.

Hoogachtend:

Technisch Bureau G.Barger

(wg) de H.

12 December 1904

Den Haag, 12 December 1904

Den Hooggeleerden Heer Prof. Kamerlingh Onnes.
Natuurkundig Laboratorium L E I D E N

Hooggeleerde Heer,

Ik bevestig hiermede mijn schrijven van l.l. Zaterdag, waarin ik U berichtte dat de firma Crossley Brothers Ltd. alle verantwoordelijkheid van het plaats gehad hebbende ongeluk met den Gasmotor van zich afwijzen. Zij schreef mij o.a. als volgt:

“There is not a shadow of a doubt in our mind that the smash has been due to carelessness or neglect in tightening up the connecting rod bolts. If the bolts were treble the thickness they would break if allowed to work whilst slack. The same thing would happen with the best steam engine or anything else running at this high speed. When one bolt gets loose it forms a lever against the other and it would break anything. We feel sure that on investigation you will find that the engine has been allowed to work with a knock due to neglect in tightening up the bolts.

We expect you will find that the nut or head of bolt have indented the metal against which they rest and if you find the metal is thus indented, there is no doubt the blame is due to your Client's carelessness in not taking up the slack.”

Verder bevestig ik het onderhoud dat ik heden had met den Heer Dr. Fabius Uwen assistent in wiens tegenwoordigheid ik constateerde dat juist de verschijnselen door Crossley Bros. genoemd zich in sterke mate aan de metalen vertoonden, en erger nog, van de beide gebroken bouten, er slechts één is waarvan de moeren vastzitten, terwijl de moeren van de andere bout los zitten! Daar de machine geheel in dezelfde toestand is gebleven waarin zij verkeerde bij het ongeluk, (volgens Uwe eigen verklaring) heeft deze zonder den minsten twijfel vóór het ongeluk gewerkt met een losse bout.

Bovendien, door het kleppenblok van den aanzet klep los te maken en een kaars te plaatsen achter in den cilinder, bleek deze totaal droog te zijn hetgeen ook de kans op het ongeluk zeer vergroot heeft.

Hoewel dus alle verantwoordelijkheid afwijzende, ben ik gaarne bereid deze zaak bij onderlinge schikking af te maken, en in dat geval zal ik de herstelling tegen kost prijs doen geschieden van mijne zijde, en ook de fabriek aansporen het zelfde te doen.

Mocht dit Uwe goedkeuring wegdragen, dan zal ik met den meesten spoed de fabriek raadplegen en U opgave der kosten doen geworden.

Uw antwoord hierop tegemoet ziende, teeken ik

Hoogachtend:

(wg) G.Barger

16 December 1904

den WelEdGeb Heer G. Bayer

technisch bureau
den Haag

Tot mijn spijt moet ik melden, dat ik Uw antwoord geheel onbevredigend vind.

Van den aanvang af is een gebrekkige werking van den drijfstang metalen opgemerkt, die zelfs zoover ging, dat de machine in handen van Uw monteur belangrijk warm geloopt is op de krukpen, van dien aard, dat de metalen hun oorspronkelijken vorm door verhitting verloren hebben, en waarvan de monteur getracht heeft door hameren – welke hamerslagen nog duidelijk zichtbaar zijn – tegemoet te komen.

Tegenover uwe verklaring, dat de bouten los waren, staat de verklaring van den machinist, dat de bouten nog kort te voren op behoorlijke en vakkundige wijze waren aangehaald. De kleine inzinking in de metalen onder de moeren, die u als bewijs tracht aan te voeren, voor het los geweest zijn van de bouten, is m.i. met meer recht toe te schrijven aan het wegslijten van het metaal door het van tijd tot tijd aanzetten van de moeren, waaronder geen volgplaten liggen. Van bevoegd deskundige zijde is mij dan ook verzekerd, dat het accident meer is toe te schrijven aan een minder gunstige constructieve uitvoering van de drijfstangbouten (het in draaijen van e bout tusschen het cilindrisch gedeelte en het gedeelte waar de draad op gesneden is).

De binnen zeer korten tijd hier voorgekomen ongevallen aan hier geplaatste Crossley motoren, waarop een zelfde wijze een drijfstangbout is gebroken, bevestigen eerder de opvatting van een constructie fout, dan wel het los zitten van bouten. Nog een ander geval van een grooten gasmotor van Crossley heeft zich meen ik op dezelfde wijze toegedragen, doch mijne inlichtingen daarvan zijn nog niet volledig.

Onmiddellijk na het incident is door een deskundige geconstateerd dat plunjer en cylinder voldoende gesmeerd waren.

Ik meen van eene firma, die haar fabrikaat op naam wil houden te mogen verwachten, dat zij een m.i. verborgen gebrek in de machine op de meest coulante wijze zal willen herstellen en zie gaarne daaromtrent een nader voorstel te ontmoet.

Hoogachtend
Uwe dienaar
(wg) H. Kamerlingh Onnes

29 December 1904

Den Haag, 29 December 1904

Den Hooggeleerden Heer
Prof. H. Kamerlingh Onnes .
Natuurkundig Laboratorium.
LE I D E N .

Hooggeleerden Heer,

Naar aanleiding van Uw geacht schrijven dd. 16 dezer heb ik de eer U daarop het volgende te melden. Tegenover de bewering van Uwen machinist staat het feit dat de moeren na het ongeluk los waren, en geen grond bestaat om aan te nemen, dat iemand ze later expresselijk heeft losgemaakt.

De inzinking van het materiaal onder de moer, is zeker geen gevolg van het aandraaijen dier moeren; eene handelwijze die toch alleen bij lange tusschenpoozen gebeurd, maar ongetwijfeld, in de mate waarin het zich voordoet, een gevolg van het klappen der metalen; dat op zich zelve naar het oordeel van iederen practischen deskundige, oorzaak kunnen worden van een dergelijk ongeluk.

Het indraaijen van de schroefdraden in den bout, zooals Crossley dat doet, is eene practijk, die nog altijd bij de grootste constructeurs wordt gevolgd.

Uw argument, dat het niet alleen staan van Uw ongeluk, Uw beweerden eener constructie fout bevestigt, wordt weersproken, door het feit, dat die paar ongelukken zich verdeelen over een duizend tal Crossley Motoren, die hier in Nederland staan.

Met Uwe zienswijze van een verborgen gebrek in een motor, die reeds zoo lang als de Uwe geloopt heeft, kan zich de firma Crossley dan ook niet vereenigen en wijst zij alle verantwoordelijkheid van zich af.

Hoogachtend:
(wg) G. Barger

11 Januari 1905

's Gravenhage, 11 Januari 1905

Afschrift nr 127
Bericht op schrijven van 9 Januari 1905 nr 13
Onderwerp: Natuurkundig Laboratorium te Leiden

Spoedshalve heb ik reeds gunstig geadviseerd den Hoogleraar – directeur het gevraagde krediet voor herstelling van den gasmotor te verleen, doch ik zie door Uwe tussenkomst met spoed te gemoet eene gedetailleerde kostenraming met rapport in dier voege als onlangs bij den defecten gasmotor van het Pharmaceutisch Laboratorium door den Heer Schlusen werd geleverd, met nadere aangifte van den oorzaak van het ongeval en of dergelijke ongevallen nu in 't bijzonder de Crossley motoren eigen zijn, zoodat in 't vervolg naar ander en beter fabrikaat moet worden omgezien.

De Rijksbouwkundige voor de gebouwen van Onderwijs, enz
(wg) J. van Lokhorst

Aan den Heer Hoofdopzichter der Universiteitsgebouwen J. Roem te Leiden

24 Januari 1905

Aan de directie van het Binnengasthuis te Amsterdam

Naar aanleiding van een ongeval aan den Crossley gasmotor hier, waarbij een der drijfslag bouten brak, vernam ik, dat ook U klachten over deze machines had. U zoudt mij zeer verplichten mij van den aard dier klachten op de hoogte te stellen in het belang van de door mij te verrichten herstelling.

Hoogachtend
Uwe dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

24 Januari 1905

den WelEdGeb Heer G. Barger
technisch Bureau
den Haag

Naar aanleiding van uw schrijven van 29 Dec. l.l. en in verband met de kosten der herstellingen van den gasmotor zal ik U gaarne zoo het U gelegen komt Donderdagmorgen aan het laboratorium wachten.

Hoogachtend
Uwe dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

25 Januari 1905

Den Haag, 25 Januari 1905

Den WelEd.Hooggel. Heer
H. Kamerlingh Onnes .
LE I D E N .

WelEdelHooggel. Heer.

In antwoord op uwe geeerde van gisteren spijt het mij dat de heer GB wegens afwezigheid verhinderd is morgen bij UEd te komen. Hoopt daartoe op Vrijdag morgen gelegenheid te hebben en zal UEd zonder tegenbericht uwerzijds alsdan bezoeken.

Hoogachtend:
pp G.Barger
(wg) J.F. Barger

25 Januari 1905

Amsterdam, 25 Januari 1905

Den Hooggeleerden Heer
Prof. Kamerlingh Onnes,
te LE I D E N .

In antwoord op Uwe missive van 24 Januari jl. kan ik U mededeelen, dat ook bij ons aan beide Crossley motors de bout van de drijfslag – metalen gebroken is. De oorzaak is door geen der vele deskundigen met beslistheid aangewezen geworden; hetgeen te vreemder is daar beide breuken op volkomen gelijke wijze gevormd zijn en dus waarschijnlijk een constructie fout als oorzaak moet aangemerkt worden.

Uit nevensgaande tekening (*ontbreekt*) kunt U zien dat beide malen de onderbout ± 10 “ vóór het doode punt.

Wij hebben de fabriek verzocht een zwaardere kop- en bout constructie 9n overweging te nemen. Mochten uwe onderzoekingen meer resultaat hebben, zoo houd ik mij ten zeerste, voor eenig bericht aanbevolen.

Hoogachtend
Uw Dw
(wg) J.E. Stimman ??
Geneesheer-Directeur van het Binnen Gasthuis.

4 Februari 1905

Den Haag, 4 Februari 1905

Den Hooggeleerden Heer Prof. Kamerlingh Onnes .
Natuurkundig Laboratorium.
LE I D E N

Mijnheer,
Ik heb thans de prijsopgave van de firma Crossley Brothers Ltd. voor de levering van de nieuwe stukken aan Uw motor. Deze prijs is kostprijs en is my gegeven op voorwaarde dat ik de vracht, rechten verpakking en montage eveneens tegen kostprijs doe, waartoe ik ben bereid ben en waarop

onderstaande begroting gebaseerd is. Bij onderzoek is mij gebleken dat het zenden van de machine naar de fabriek ter herstelling door heen en terug sturen veel te duur uit zou komen, bovendien kan de herstelling ter plaatse even goed geschieden door mijn eigen werkvolk, en ben ik bereid daarvoor de volle garantie te geven.

Er is dan noodig, een nieuw machine-bed (of frame) met de kappen voor de lagers, zonder metalen daar de bestaande gebruikt kunnen worden.

Een nieuwe drijfstang met metalen en verzwaarde bouten, een nieuwe zuiger met zuigerpen en zuigerveeren, en een nieuwe binnen cilinder.

Verder moet de kruk-as naar een vertrouwde fabriek, ik zou zeggen de Grofsmederij ten Uwent om onderzocht en zoonodig op nieuw gericht te worden.

Het leveren van de nieuwe deelen franco in het Laboratorium, het aanbrengen er van, de kosten van vervoer en richten van de kruk-as, alles compleet zonder verdere kosten Uwerzijds, ben ik bereid op mij te nemen voor den totalen som van -----Fl. 900,-

zegge negen honderd gulden,

onder voorwaarde dat ik slechts één monteur behoef te zenden en deze de noodige hulp ontvangt van Uwen machinist, en de oude deelen die vervangen worden in mijn bezit overgaan.

De richtige montage, en het behoorlijk functioneeren van de nieuwe deelen wordt door mij gegarandeerd zooals hierboven gezegd gedurende zes maanden na gereedkomen van de herstelling, met dien verstande, dat alle gebreken aan de nieuwe deelen ontstaan gedurende dien tijs als gevolg van slechte montage of onvoldoende constructie of slecht materiaal door mij onmiddellijk kosteloos worden hersteld.

Gaarne hierop Uwe accoordbevinding tegemoet ziende, teeken ik

Hoogachtend :

Technisch Bureau Barger

(wg) de Haas

Na deze herstelling is de machine weer zoo goed als splinternieuw.

18 Februari 1905

den WelEdGestr Heer G. Barger
ingenieur
den Haag

Tot mijn genoegen kan ik U melden dat Uw laatste schrijven den weg opent om den Crossley motor, nadat de door U aangegeven herstellingen zullen zijn aangebracht, hier weder in werking te stellen.

Ik verzoek U aan het door U in Uw schrijven van 4 Febr. Ll aangeboden toe te voegen:

1' dat voor het geval, dat onverhoopt weder een drijfstangbout mocht bezwijken U, ook nog twee jaren na afloop van den garantietijd bereid is om door arbiters te laten uitmaken of dit door een verborgen of constructiegebrek der machine is veroorzaakt, en wanneer de uitspraak mocht zijn, dat zulk een gebrek bestond, de ten gevolge van dit gebrek belooopen schade voor Uwe rekening te nemen.

2' dat de herstellingen zullen gedaan zijn 3 maanden na de daartoe verstrekte lastgeving en dat voor elke maand later oplevering de betaling zal worden verminderd met f 100, waarbij ik aanteeken, dat zoo door U op goede gronden wijziging dezer 2' bepaling wordt verlangd, er geen bezwaar zal bestaan om daarin bij het sluiten der overeenkomst nog verandering te brengen, waardoor aan uw verlangen wordt tegemoet gekomen.

Met een spoedig bericht dat U hier mede accoord gaat zult U mij verplichten. Ik heb gegronde hoop, dat ik U dan spoedig de gewenschte lastgeving zal kunnen verstrekken.

Hoogachtend

Uw dwdr

(wg) H. Kamerlingh Onnes

20 Februari 1905

Den Haag, 20 february 1905

WelEdHoog Gel Heer Prof. Kamerlingh Onnes .
Leiden

WelEd Hoog Gel. Heer.

Ik wensch de ontvangst te erkennen uwer geeerde van 18 febr en bericht UEd dat ik den inhoud daarvan aan de firma Crossley Brot heb medegedeeld, met aanbeveling om uw voorstel aan te nemen. Na ontvangst van hun antwoord zal ik UEd nader berichten.

Hoogachtend:
pp G.Barger
(wg) J.F. Barger

24 Februari 1905

Den Haag, 24 february 1905

Den WelEdHoog Gel Heer
Den Heer prof. Kamerlingh Onnes .
Leiden

WelEd Heer.

Dank voor toezending der brief van de firma Crossley Brothers Ltd, die blijkt een antwoord te zijn op Uwen brief van 18 febr en sluit ik dezelve hierbij in ter uwer overweging en zie daarop gaarne uw antwoord tegemoet.

Hoogachtend:
(wg) G.Barger

2 Maart 1905

den WelEdGestr Heer G. Barger
Ingenieur
den Haag

In uw schrijven van 27 Febr II bied U mij ter overweging aan een brief van de firma Crossley aan U, die hierbij teruggaat.

Ik scheen bij ons laatste onderhoud den stand der zaak goed te begrijpen, doch het schijnt U niet gelukt te zijn deze door de firma Crossley te doen inzien. Het spijt mij dat de firma zoo weinig van uw schrijven gevoelt en niet begrijpt wat het voor U is, dat herhaaldelijk op dezelfde wijze hare motoren bezwijken.

Intusschen over gedachtenwisseling van U en de firma van welke u uwe motoren betreft heb ik de Regeering niet te schrijven. De eventueele overeenkomst zou met U worden afgesloten en ik wacht dus Uw antwoord op mijn verzoek, en hoop dat dit bevorderlijk mag zijn aan de gewenschte beëindiging der zaak.

Ik hoop nl dat het zal bevatten Uw aanbod om naast de gewone algemeene waarborg van ½ jaar voor de herstelde machine aan te bieden eene bijzondere waarborg, om de door U voorgestelde verbetering in de bouten te doen aanvaarden als het veilig gebruik van den gasmotor verzekerd.

Zoo iets is in dit geval toch noodig geworden.

Den tijd van den bijzondere waarborg dien ik voorstelde, twee jaren, zult U zeker redelijk noemen. Ik teeken hierbij nog aan, dat er ook geenerlei bezwaar is, om wanneer U dit mocht wenschen de bouten

telkens na een door u te bepalen tijd op onze kosten door nieuwe te vervangen, of welke andere voorschriften ook, dat U in 't belang der veiligheid wenscht van Rijksweg te aanvaarden. Alles wat kan strekken om U den bijzonderen waarborg in dit geval voor zekerheid van de uitleg het gemakkelijker te maken, zal ik gaarne bevorderen.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

20 Maart 1905

Den Haag, 20 Maart 1905

Den Hooggeleerden Heer
Prof. Kamerlingh Onnes.
L E I D E N .

Hooggeleerden Heer,
Eerst thans heb ik gelegenheid Uw schrijven van 2 Maart te kunnen beantwoorden; maar het spijt mij, dat ik U zal moeten teleurstellen, indien U wenscht dat de zoo verregaande garantie, als ik uit Uw schrijven van 18 Februari meen te moeten opmaken, door mij zal worden aanvaard, nadat Crossley Brothers deze heeft geweigerd.
Een garantie voor alle schaden, die mogen voortvloeien uit een ongeluk, is zoo onbegrensd, en zou zoo ver kunnen getrokken worden, dat ik in geen geval mij daartoe mag en wil verbinden. Ik blijf overtuigd, dat de bouten der drijfstang-metalen overvloedig sterk genoeg waren en alleen gebroken zijn omdat een van beiden, of beiden los waren; en dat bouten van dubbele dikten de herhaling van het ongeluk niet zouden kunnen voorkomen, indien men die weer laat los werken.
Onder zulke omstandigheden zou IK waarborgen, dat UW personeel hunne plicht niet verzuimen.

Toch wil ik U tegemoetkomen in de bestaande moeielijkheid, door behalve de gewone garantie van zes maanden, ook nog eene speciale garantie te geven van twee jaar na de eventueele reparatie, dat de nieuwe bouten met speciale zekering tegen los werken, in plaats van vroegere bestaande contra moeren, moet zullen breken, indien U van Uw kant een maatregel wilt treffen om het vast schroeven der bouten genoegzaam te verzekeren, met dien verstande, dat ik bij onverhoopt breken der bewuste nieuwe bouten, alle schaden gratis zal repareren, die aan den motor mochten zijn veroorzaakt, terwijl ik mij het recht voorbehoud, van tijd tot tijd gedurende dien 2 jaar de toestand der bouten te laten controleren.

Hoogachtend:
(wg) G. Barger

21 Maart 1905

WelEdGestr Heer,

Ik geloof wel dat hetgeen U thans aanbiedt in hoofdzaak voldoende zal zijn, om de zaak tot een goed einde te brengen. Gelieve mij echter mede te deelen, welke de maatregel is, die U zoudt wenschen dat van mijne zijde getroffen wordt om het vastschroeven der bouten naar uwe mening voldoende te verzekeren. Tegen de specificatie van de schade, tot de schade aan den motor zal dunkt mij dezerzijds geen bezwaar bestaan, daar voldoende vast staat, dat U daarmee alle schade aan den motor bedoelt. Er zal van Uwe zijde ook wel geen bezwaar bestaan tegen het brengen van de twee jaar na de reparatie tot de twee jaar na afloop van het eerste gewoon halfjaar garantie. Mocht U daartoe besluiten, dan kan ik eenvoudig vermelden, dat de door mij billijk geachte termijn door U is aanvaard. Gelieve mijn brief van 18 Februari nog eens nauwkeurig te lezen. Moeilijk te motiveeren verkorting van twee jaar tot een jaar en een half zou al weer last kunnen gevenen 't is nu te wenschen, dat de zaak voor beide partijen tot een spoedig einde komt.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

Verzoeken zoo mogelijk omgaand antwoord.

22 Maart 1905

Den Haag, 22 Maart 1905

Den Weledelhooggeleerden Heer
Prof. Kamerlingh Onnes.
L E I D E N .

Weledel Hooggeleerden Heer,

In antwoord op Uw geacht schrijven, van 21 Maart, ben ik bereid de speciale garrantie zooals U voorstelde gedurende 2 ½ jaar te geven.

Wat betreft de maatregelen door U te nemen, voor het vastzijn der bouten, zoude U maatregelen kunnen treffen om iedere dag vóór het aanzetten van den motor, den machinist die bouten te laten onderzoeken en vastzetten. Wat wellicht zou kunnen gebeuren, door aanteekening in een register met tijdsopgave en handteekening terwijl het geheel door U wordt gecontralleerd, en door mij van tijd tot tijd wordt geinspecteerd met recht natuurlijk van reclame bij eventueel bevonden verzuimen.

Hoogachtend:
(wg) G.Barger

28 April 1905

Den Haag, 28 April 1905

Den Hooggeleerden Heer
Prof. Kamerlingh Onnes.
L E I D E N .

Hooggeleerden Heer,

Naar aanleiding van onze correspondentie eenige tijd geleden, betreffende de reparatie aan Uwe gasmotor, zou ik gaarne van U vernemen, of dit nog zal moeten worden uitgevoerd.

Ik schrijf U dit, omdat ik het jammer vind, dat nu zoveel tijd verloren gaat, waardoor het werk misschien later, onder groote haast, zou moeten worden gedaan.

Hoogachtend:
Technisch Bureau G. Barger
(wg) ??

9 Mei 1905

den Heer G. Barger
Ingenieur
den Haag

Ik heb de eer U mede te deelen, dat ik in de gelegenheid ben U de bijgaande overeenkomst omtrent de herstelling van de gasmotor ter teekening aan te bieden.
Wil deze overeenkomst, indien U wenscht haar aan te gaan op 50 cts zegel in duplo overbrengen en mij de geteekende exemplaren toezenden waarna ik U alsdan eene geteekende zal retourneren.

De Hoogleraar Directeur van het Natuurkundig Laboratorium en Kabinet der Rijks Universiteit te Leiden.

12 Mei 1905

Mr. O.W. Sipkes
Advocaat en Procureur
Kantoor Langebrug No 6C

Leiden, den 12 Mei 1905

den Heer Dr. H. Kamerlingh Onnes
Alhier

Hiernevens een concept overeenkomst inzake G. Barger. Wat ik openliet, kan uit een concept worden aangevuld. Ik liet de woorden "in zijn hoedanigheid van..." met opzet weg, omdat er anders later in geval van procedure kwestie zou kunnen rijzen over de vraag, wie tegen Barger moet optreden. Mocht U iets minder duidelijk zijn of eene aanvulling of wijziging U gewenscht voorkomen, dan zal ik die gaarne vernemen.

Hoogachtend
Uwdr
(wg) O.W. Sipkes

13 Mei 1905

Mr. O.W. Sipkes
Advocaat en Procureur
Kantoor Langebrug No 6C

Leiden, den 13 Mei 1905

den Heer Dr. H. Kamerlingh Onnes
Alhier

Geachte Heer,
Tegen de toevoeging der bedoelde woorden heb ik geenerlei bezwaar.
Mijn kosten bedragen f 9.-. Indien U dit verlangt, wil ik U gaarne eene declaratie doen toekomen.

Hoogachtend
Uwdr
(wg) O.W. Sipkes

13 Mei 1905

L. 13 Mei 1905

den Heer G. Barger,

Ik heb de eer U mede te deelen dat ik in de gelegenheid ben U de bijgaande overeenkomst omtrent de herstelling van de gasmotor ter tekening aan te bieden. Wil den overeenkomst, indien U wenscht aan te gaan op 50 cts zegel in duplo overbrengen en mij de geteekende exempl. Toezenden waarna ik U alsdan het eene geteekend zal retourneeren.

de hoogl. Dir.
(wg) HKO

17 Mei 1905

Den Haag, 17 Mei 1905

Den Weledel Hooggeleerden Heer
Professor Kamerlingh Onnes.
L E I D E N .

Weledel Hooggeleerde Heer.

Ik ben in het bezit van Uw geeerd Schrijven van 13 Mei en ben bereid de bedoelde overeenkomst met U aan te gaan en zal dan ook dezelve 2 exempl. aan U toezenden.

Uit de woorden van het contract in de 1'al. Volgt echter dat onder mijne reparatie, om den motor zoo goed als nieuw af te leveren, ook moet worden verstaan het vernieuwen van zulke deelen, die door gewone slijtage sedert in dienststelling van den motor daaraan behoefte hebben. Zoo iets is natuurlijk Uwe bedoeling niet en daarom verzoek ik Uwe schriftelijke verzekering, dat dergelijke eventueele noodige reparatie, niet door U zullen worden verlangd bij de goedkeuring van mijn werk.

Voor transport van oude en nieuwe deelen zal eene opening in den zijmuur van het gebouw wenschelijk blijken; en verzoek ik U dit op te nemen in Uw aandeel voor kosten van metselwerk. Dan neem ik dat wij in ons laatste onderhoud geheel accoord waren in mijne opvatting, dat eventueele mogelijke schade, (hoeveel niet te voorzien, en niet verwacht wordende) nooit verder mogen gaan dan schade aan den motor. Daarom zal ik de laatste regel van 7' - 2'al als volgt overschrijven:

Deze deskundigen zullen bepalen het bedrag der schade dat aan den motor is toegebracht, en welke de 2' onderget. zal hebben te vergoeden.

D.w.z. dat de hier onderstreepte woorden, door mij zullen worden bij gevoegd.

Na ontvangst van Uw antwoord zal ik de overeenkomst kunnen opzenden.

Hoogachtend:
(wg) G.Barger

Volgens de wet moet de schade zijn een rechtstreekse dadelijk gevolg van de niet naleving der overeenkomst en bovendien ook te voorzien zijn (art. 128B en 1284 BW).

20 Mei 1905

den WelEdGestr. Heer G. Barger
Ingenieur
den Haag

Ik heb het genoegen U hierbij toe te zenden een schrijven dat dor U als toelichting aan de overeenkomst kan worden toegevoegd.

Wat door U ter sprake gebrachte betreft, dit is aannemelijk. Overeenkomsten voor het Rijk moeten goed in orde zijn en wat U voorstelt heeft juridisch geen zin. Schade aan den motor toegebracht heeft geen zin. Schade zou juridisch worden toegebracht aan het Rijk door het niet nakomen door U van de overeenkomst. Ik heb nog even geïnformeerd maar het contract is goed en billijk zooals het behoort. Voor gevolgen, die de wet in het algemeen aan het niet nakomen der overeenkomsten verbindt en van de gevolgen die hieruit voortvloeien voor machineleveranciers die ondeugdelijk werk mochten leveren, mag ik U in een contract voor het Rijk niet vrijstellen.

Gesteld iemand levert een gietstuk dit de machine bij de beproeving uit een sprong , dan zou misschien schade te vergoeden hebben, die niet motor betrof. Maar ook weer niet alle schade is mogelijkwijs beloopt, De wet heeft dit in art. 1283B en 1284BW zakelijk geregeld. Die schade moet zijn een rechtstreeks gevolg van de niet nakoming der overeenkomsten bovendien ook te voorzien. Dit alles is geheel billijk geregeld en moet dit bij eenig nadenken door U, diezaken doet, bekend zijn.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

20 Mei 1905

den WelEdGestr. Heer G. Barger
ingenieur
den Haag

Ik ben in de gelegenheid bij de U toegezonden conceptovereenkomst nader op te merken,
1' dat bij de oplevering van den herstelden motor door mij niet geeischt zullen worden het vernieuwen van zulke deelen, die door gewone slijtage sedert indienststelling van den motor daaraan behoefte hebben,
2' dat het breken van het gat in de muren behoort tot de metselwerken, die volgens de bepaling art 2'voor mijne rekening komen.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

26 Mei 1905

Den Haag, 26 Mei 1905

Den Weledelhooggeleerden Heer
Prof. Kamerlingh Onnes.
L E I D E N .

Ik heb Uw geeerd Schrijven van 20 dr waarin U op mijn verzoek onder punt 1' 2'nadere uitlegging bevestigt omtrent het te maken contract.Ik neem daarvan goede nota, en zal ze dus niet afzonderlijk in het contract bijvoegen.

Bij meerder overleg zal ik mij ook vereenigen met Uw bezwaar tegen wijziging in het contract, wat betreft eventueele schadevergoeding. Het contract zal nu worden geteekend, en U toegezonden.

Hoogachtend.
(wg) G. Barger

6 Juni 1905

den WelEdGestr. Heer G. Barger
ingenieur
den Haag

Ik heb nog niet het door U geteekend contract ontvangen. De termijn, waarin het kan worden afgesloten, spoed ten einde en verzoek ik U in aller geval de datum van onderteekening zoo te stellen dat het eind der U toegestane termijn nog in September valt.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

8 Juni 1905

Den Haag, 8 Juni 1905

den Hooggeleerden Heer
Prof. Kamerlingh Onnes.
Leiden

Hooggeleerden Heer
Hiermede heb ik het genoeg U de twee contracten op zegel, door mij geteekend toe te zenden, en zal ik gaarne een exemplaar door U geteekend, terug ontvangen.

Inmiddels
Hoogachtend.
(wg) G. Barger

10 Juni 1905

WelEdGestr. Heer

Ik heb de eer U hierbij toe te zenden het onderteekend contract.
Daar de datum van onderteekening niet door U was ingevuld, heb ik ingevuld de dag waarop U mij meldde dat het contract zou worden geteekend.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

De Ondergeteekenden :

- 1'. Dr. H. Kamerlingh Onnes, Hoogleraar-Directeur van het Natuurkundig Laboratorium en Kabinet der RijksUniversiteit te Leiden, wonende aldaar, en
- 2' G. Barger, Ingenieur, wonende te 's Gravenhage verklaren de navolgende overeenkomst met elkander te hebben aangegaan:

1'. De tweede ondergeteekende neemt aan de Crossley Gasmotor van 45 P.K. in het Natuurkundig Laboratorium te Leiden te zullen herstellen en deze gasmotor als geheel nieuw en voldoende aan alle eischen, welke een goede en veilige dienst vorderen in werking te zullen opleveren geheel ten genoeg van den eerstondergeteekende, zijnde in de herstelling in het bijzonder begrepen de levering van een nieuw frame, een nieuwen zuiger, een nieuwe drijfstang, met dien verstande, dat de bouten van de drijfstangmetalen bij de krukas voldoende zullen worden verzwaaard en van eene bijzondere zekering tegen loswerken zullen worden voorzien, en het richten en afdraaien van de krukas. De tweede ondergeteekende verbindt zich met inachtneming van de eischen van den dienst van het Natuurkundig Laboratorium voorgeschreven werk te zullen uitvoeren uiterlijk vier maanden na de onderteekening van deze overeenkomst en alzoo op uiterlijk den 30 en. September 1905 voor eene aannemingsom van negen honderd gulden, terwijl alle daarmede verbonden kosten, in het bijzonder ook de transportkosten, alsmede alle andere kosten, die uit de uitvoering van deze overeenkomst voortvloeien, voor zoover niet uitdrukkelijk in deze overeenkomst het tegendeel is bepaald, voor zijne rekening komen.

2'. Voor rekening van den eerstondergeteekende blijven de noodige timmer- en metselwerken, gas- en waterleiding; verder zal hij den machinist van het Natuurkundig Laboratorium de noodige hulp als monteur aan den monteur van den tweeden ondergeteekende doen verleen.

3'. De eerste ondergeteekende zal den gasmotor binnen een maand nadat hij door den tweeden ondergeteekende in werking is gebracht beproeven en de aannemingssom op, de gebruikelijke wijze betalen nadat gebleken is dat de gasmotor aan alle in deze overeenkomst gestelde eischen voldoet.

4'. De tweede ondergeteekende blijft gedurende zes maanden na de goedkeuring door den eersten ondergeteekende aansprakelijk voor alle gebreken, die zich alsnog mochten openbaren als een gevolg van slechte constructie en materiaal en zal deze gebreken binnen drie maanden geheel ten genoegen van den eerstondergeteekende herstellen of de kosten welke voor die herstelling noodig zijn binnen dien termijn vergoeden. Gebreken, die het gevolg zijn van onvoldoende behandeling vallen niet onder deze garantie.

Indien gedurende een tijdvak van twee en een halfjaar na de goedkeuring een of beide bouten van de drijfstaangmetalen mochten bezwijken, dan zal de tweede ondergeteekende ook daarvoor aansprakelijk zijn, indien dit te wijten is aan een gebrek van materiaal of constructie.

5'. De deelen van den gasmotor, die bij de herstelling door nieuwe worden vervangen, blijven na de goedkeuring; het eigendom van den tweeden ondergeteekende.

6'. De eerstondergeteekende zal den tweeden ondergeteekende telkens wanneer hij dat wenscht en de belangen van den dienst zulks toelaten, in de gelegenheid stellen om zich van den toestand der machine en in het bijzonder van de bouten te overtuigen.

7'. Indien tusschen partijen geschillen rijzen over de vraag of na de beproeving de gasmotor aan alle eischen in deze overeenkomst gesteld voldoet, of over de hoeveelheid der schadevergoeding door den tweeden ondergeteekende ter zake van de nietnakoming dezer overeenkomst aan den eerstondergeteekende verschuldigd, alsmede over de aansprakelijkheid van den tweeden ondergeteekende voor gebreken, waarvoor hij blijkens deze overeenkomst ook na de goedkeuring verantwoordelijk blijft, zullen zij elk een deskundige benoemen met opdracht aan de aldus benoemden om zich een derde deskundige te assumeeren (die bijaldien de benoemde deskundigen zich over die keuze niet kunnen verstaan door den kantonrechter te Leiden zal worden benoemd).

Deze deskundigen zullen omtrent de gerezene kwestie een schriftelijk rapport uitbrengen, waarin zij tevens als de aansprakelijkheid van den tweeden ondergeteekende door hen wordt aangenomen of deze reeds van elders vaststaat zullen bepalen het bedrag der schade, welke de tweede ondergeteekende zal hebben te vergoeden.

Partijen zullen zich aan het oordeel dier deskundigen onvoorwaardelijk onderwerpen, terwijl de tweede ondergeteekende zich verbindt om als zijne aansprakelijkheid wordt aangenomen voormeld schadebedrag binnen een maand nadat het rapport is uitgebracht aan den eerstondergeteekende te zullen betalen.

Indien een der ondergeteekenden in gebreke mocht blijven om een deskundige te benoemen en zulks binnen veertien dagen nadat hij daartoe is gesommeerd, zal voormeld schriftelijk rapport alleen door den deskundige der wederpartij worden uitgebracht verbinden beide ondergeteekenden zich alsdan aan het oordeel van dien deskundige te zullen onderwerpen op gelijke wijze en met hetzelfde gevolg als hierboven is bepaald.

De kosten der deskundigen zullen worden gedragen door de in het ongelijk gestelde partij

26 Mei 1905

(wg) H. Kamerlingh Onnes

(wg) G. Barger

16 Juni 1905

Leiden, 16 Juni 1905

Koninklijke Nederlandsche Grofsmederij

Hooggeleerden Heer Prof. Dr. H. Kamerlingh Onnes.

Alhier.

Hooggeleerde Heer,

In aansluiting aan ons telefonisch gesprek van dezen morgen acht ik mij verplicht U mede te deelen, dat door de Grosmederij geleverde snelloopende machines eene te weinig omvangrijke ervaring opleverden, om daarop eene aanbieding te baseeren met zoodanige garantie van stroomgebruik dat teleurstellingen zijn uitgesloten. Ik acht het daarom juister ditmaal geene aanbieding te doen. Intusschen ben ik U zeer erkentelijk voor de welwillende wijze waarop U ons in de gelegenheid hebt gesteld om. Desverlangd, mede te concurreren.

Met beleefde groeten, hoogachtend Uw dienstwillige

(wg) ???????

23 Juni 1905

nr

den WelEdGestr. Heer G. Barger
den Haag

Gaarne zagen wij dat zoo spoedig mogelijk met de herstelling van den gasmotor werd aangevangen. In de eerste plaats zal wel eene opening in de muur moeten worden gemaakt ten einde de as te kunnen vervoeren.

Zoo mogelijk zien wij dus spoedig van U een voorstel te gemoet, de plaats bepalende waar het gat kan worden gemaakt.

Hoogachtend
Uw dw dr
(wg) G.W. Fabius

24 Juni 1905

Den Haag, 24 Juni 1905

Den Weledelzeergeleerden Heer Dr. D.W. Fabius
Conservator aan het Natuurk. Laboratorium
te Leiden

Weledelzeergeleerde Heer,

In beleefd antwoord op Uwe geachte letteren van 22 dezer, deel ik U mede dat ik a.s. Maandag een paar monteurs hoop te zenden die beginnen met het afbreken van den motor, en met wie dan tevens kan afgesproken worden omtrent een gat in den muur, indien dit noodig mocht blijken.

Hoogachtend:
Technisch Bureau G. Barger
(wg) de Haas

30 Juni 1905

's Hage, 30 Juni 1905

Het schrijven van uw College dd. 27 Dec. 04 nr 1021 aan Zijne Excellentie den Minister met begeleidende brief van den Hoogleeraar-Directeur v/h Natuurk. Laboratorium en Kabinet, heeft ertoe geleid dat dezen een crediet tot herstel van den gasmotor werd verleend. Voorts werd contractueel

waarborg dor den leverancier van den Crossley gasmotor den Heer G. Barger aan genoemden Hoogleeraar Directeur gegeven.

In aanmerking genomen dat eenzelfde ongeval ook destijds aan den Crossley gasmotor van het Pharmaceutisch Laboratorium is voorgekomen, meen ik dat het aanbeveling zou verdienen, evenals op vaste tijden het onderzoek der Stoomketel plaats heeft, een bepaling in het leven te roepen dat om de drie maanden of korter in 't bijzonder de bouten van de Crossley gasmotoren worden onderzocht. Ik heb de eer Uw College in overweging te geven een dergelijke bepaling of voorschrift te willen geven aan de betrokken hoofden der instellingen van de RijksUniversiteit te Leiden, onder wier beheer Crossley gasmotoren zijn geplaatst.

De Rijksbouwkundige voor de gebouwen van Onderwijs
(wg) J. van Lokhorst

Aan Heeren Curatoren der R.Universiteit te Leiden

24 Augustus 1905

Den Haag, 24/ 8/ 1905

Den Weled. Heer C.A. Crommelin
Natuurkundig Laboratorium
Leiden

Weled. Heer,

In antwoord op Uwe geeerde no 4105 van ...? Deel ik UEd mede dat ik morgen een monteur hoop te zenden om de bewuste kist te ontpakken.

Hoogachtend:
Technisch Bureau G. Barger

6 October 1905

Den Haag, 6 October 1905

Den Hooggeleerden Heer Prof. Kamerlingh Onnes
Natuurkundig Laboratorium
Leiden

Hooggeleerden Heer,
Beleefd deel ik U mede dat de herstellingen aan den Gasmotor zijn afgeloopen, en er l.l. Woensdag mede proefgedraaid is op volle belasting, en tegelijk indicateur diagrammen genomen. Bij een en ander bleek dat alles behoorlijk functioneert, en de machine weer in goede order is. Ik beschouw mijn werk dus hiermede als afgedaan, en heb de eer U ingesloten mijne factuur te overhandigen.

Hoogachtend:
Technisch Bureau G. Barger
(wg) deH

Den Haag, 6 October 1905

Rekening voor het Natuurkundig Laboratorium en Kabinet der RijksUniversiteit Leiden.

Sept Het herstellen van de 45 PK Gasmotor, waarin o.a. begrepen is de levering van een nieuw frame, een nieuwe zuiger, een nieuwe drijfstang, het richten en afdraaien van de krukas, franco geleverd en gemonteerd, volgens contract. F 900.=

9 October 1905

Haarlem, 9 October 1905

Hooggeleerde Heer

Heden middag telefoneerde Uw broeder, de Heer O. Kamerlingh Onnes mij omtrent de gasmachine; gaarne zal ik deze week op nader door U te bepalen dag, naar L. komen ten einde de machine zoo noodig te onderzoeken.

Door de examens heb ik juist deze week niet de gewone Maandagsche en Vrijdagsche lessen voor M.S.G.

Met de meeste hoogachting blijf ik
Uwdwdr
(wg) A. Ham

14 October 1905

Zeer geachte Heer Ham,

Gaarne zal ik met U Maandag a.s. hier het onderzoek van den gasmotor met U bespreken. Ik wacht U dan in den loop van den namiddag omstreeks 3 uur.

Hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

16 October 1905

den WelEdGestr. Heer
G. Barger
Ingenieur
den Haag

Ik mocht van U het bericht ontvangen dat U met de herstelling van den gasmotor gereed is. Ik noodig U uit bij de beproeving, tot welke ik volgens het contract binnen deze maand moet overgaan tegenwoordig te zijn op Vrijdag a.s. 20 Oct. des voormiddags te 10 ure. In de hoop dat dit tijdstip U al convenieeren een uur aangenomen bevestiging tegemoet ziende blijf ik

hoogachtend
Uw dwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

21 October 1905

Crossley's Gas- en Petroleummotoren

Den Haag, 21/10/05

Aan: WelEdHoogGel. Heer
Prof. Kamerlingh Onnes Leiden

WelEd.Heer.

Uw telegram ontvangen. Mijnen heer de Haas hoopt Dinsdag morgen circa 10 uur ten uwent te zijn.

Hoogachtend,
Technisch Bureau
G. Barger

24 October 1905

Leiden, 24 Oct. 05

Hooggel. Heer!

Zoals ik reeds hedenmorgen per telefoon de eer had u mede te delen, ben ik zeer gaarne bereid, mij als Uwen arbiter in de zaak contra technisch Bureau Barger beschikbaar te stellen.

Evenwel meen ik, dat het noodig is, u ervan op de hoogte te stellen, dat ook wij een kwestie met genoemd techn. Bureau hebben, die zeer vermoedelijk wel langs gerechtelijken weg zal moeten uitgemaakt. Het zou mij zeer wel mogelijk zijn, dat ue tegenpartij in dit geval bezwaar maakt tegen mijn optreden als Uwen arbiter. Mocht zulks het geval worden, dan kan ik u een mijner bekenden, de Heer A.J.J. van den Andel, werktuigk. expert te Amsterdam, aanbevelen, ik kan genoemde persoon, dan ook in alle opzichten indirect ter zijde staan.

Mocht de tegenpartij geen bezwaar maken, dan kunt u over mij geheel beschikken.

Inmiddels heb ik de eer te zijn

Hoogachtend
UwHooggel dw dr
(wg) A. Touw

Hooggel. Heer
Prof. Dr. H. Kamerlingh Onnes
Leiden

24 October 1905

Door den Heer Hoofdopzichter Roem werd ter mijner kennis gebracht de voorgenomen oprichting van een gasmotor van 4 PK in het anatomisch Kabinet.

Het oprichten van dezen motor zou wat de vrijheid van trillingen en van magnetische krachten in de magnetische zaal, die reeds in 1885 ingericht is, den bestaande toestand in dien zaal zeer verergeren, dat zeer ingrijpend maatregelen noodig zouden worden om het gewone werk in het natuurk. labor. voort te zetten.

Om de bezwaren op te heffen zoude een accumulatorenbatterij daaraan toegevoegd kunnen worden zoodanig dat de machine op tijden dat het loopen geen bezwaar oplevert deze zou kunnen vullen, en waar het wenschelijk is dan de stroom aan de accumulatoren kan worden ontleend.

25 October 1905

Haarlem, 25 October 1905

Hooggeleerde Heer

Heden morgen heeft de, door de firma G. Barger, als vertegenwoordiger van de Crossley Motorenfabriek, gerepareerde gasmotor gewerkt en is door mij, in tegenwoordigheid van den Heer de Haas (van de firma Barger) onderzocht.

De herstelling is in den door het contract bepaalde omvang geschied, behalve dat:

- a. een nieuwe i.p.v. een extra zekering is geplaatst op de bouten van den drijfstangkop
- b. de as is niet afgedraaid, doch alleen gericht
- c. de krimping aan de machinezijde van het vliegwiel niet geheel vast zit, 't geen merkbaar is op 't gevoel als met de hamer tegen den ring wordt geklopt.

Betreffende a. De nieuwe zekering is goed en stel ik voor dat contramoeren die vroeger op de bouten zaten, weer worden aangebracht.

Betreffende b. De as is zoo recht als met richten is te verkrijgen en er is geen bezwaar, deze zoo te acceptereeren voor het veilig bedrijf, behoudens de restrictie hieronder genoemd.

Betreffende c. De krimping geeft vooralsnog geen gevaar; ook is het de vraag of hij niet reeds vóór het ongeval in dien staat was.

Evenwel is het noodig dat de firma Barger geheel aansprakelijk blijft voor dien ring en is het m.i. noodig dat de firma B. erkent dat de as niet, gelijk in het contract bepaald was, is afgedraaid; erkent dat deze as niet geheel recht is en met name in het middenste kussenblok niet gelijkmatig draagt, en ook erkent dat de krimping op het vliegwiel niet geheel vast zit en dus in dit opzicht de machine niet is opgeleverd zoo goed als nieuw – en dat deze firma, als vertegenwoordigende de Crossley motorenfabriek te Manchester dus aanneemt zonder eenig voorbehoud dadelijk na eerste aanmaning Uwerzijds de herstelling geheel te voltooien door een nieuw krimping op het vliegwiel te zetten en de as volkomen recht en goed dragend te maken.

Mijn bedoeling met dit laatste is alle latere tegenwerpingen omtrent de noodzakelijkheid van herstelling wanneer de krimping mocht gaan loswerken, te voorkomen.

Met de meeste hoogachting blijf ik

Uwdwdr

(wg) A.Ham

den HoogGeleerde Heer Dr. H. Kamerlingh Onnes Leiden

26 October 1905

den WelEdGestr. Heer G. Barger

ingenieur

den Haag

Ten gevolge van de plaats gehad hebbende beproeving van den door U herstelden gasmotor heb ik de eer U te melden, dat niet voldaan is aan de eischen in het desbetreffend contract dd. 26 Mei 1905 gesteld, dat ik echter bereid ben nader overeen te komen om de machine zooals zij is opgeleverd in gebruik te nemen en tot betaling over te gaan mits

erkent dat den as niet gelijk in het contract bepaald was is afgedraaid

erkent dat den as niet geheel recht is en met name in het middenste kussenblok niet gelijkmatig draagt

erkent dat de krimping op het vliegwiel niet geheel vastzit en dus in dit opzicht de machine niet is

opgeleverd zoo goed als nieuw en dat gij aanneemt zonder eenig voorbehoud na eerste aanmaning

mijnerzijds voor Uwe rekening de herstelling te voltooien door een nieuwe krimping op het vliegwiel

te zetten en de as volkomen recht en goed dragend te maken, terwijl gij mij tevens reeds nu

onherroepelijk machtigt om indien gij daarmee in gebreke mocht blijven, een en ander op uwe kosten

te doen verrichten, blijvende in elk geval de bij het voormeld contract geregelde garantielijkt ten volle van kracht.

Mocht gij hiermee volkomen accoord gaan, dan zal ik U een contract ter teekening toezenden.

26 October 1905

26 Oct. 05

Hooggeachte Her Touw

Ik dank U zeer voor Uw bereidverklaring om casu quo als arbiter te willen optreden. De zaak wordt waarschijnlijk door Barger nog geschikt, zoodat ik hoop U niet lastig te moeten vallen, maar ik wilde gisteren gaarne zekerheid hebben, dat ik op een bekwaam arbiter kan rekenen.
U nogmaals mijn dank betuigend blijf ik met de meeste hoogachting

Uwdwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

31 October 1905

31 Oct. 05

Amice,

Hierbij doe ik u toekomen een concept advies. Wil het overeenkomstig den wensch van collega Enthoven, hem toezenden met verzoek het te teekenen zoo hij het goedkeurt.

Met vriendelijke groet

Uwdwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

31 October 1905

Den Haag, 31 October 1905

Den Hooggeleerden Heer Prof. H. Kamerlingh Onnes
Directeur van het Natuurkundig Laboratorium
Leiden

Hoogegel. Heer,

Ik heb de eer U hierbij mede te deelen dat ik met Uwe letteren van 26 October ll. accoord ga.
Inmiddels teeken ik

Hoogachtend:
(wg) G. Barger

1 November 1905

Leiden 1 November 1905

In antwoord op Uw schrijven No 491 van 18 Juli ll hebben wij de eer, onder terugzending der bijlagen U het volgende te berichten:

Naar aanleiding van het contract van de herstelling van den gasmotor in het Natuurkundig Laboratorium kan de aandacht gevestigd worden op meerdere veiligheid die daarin gelegen kan zijn, dat de bouten van de krukstangmetalen in gasmotoren van het type Crossley behalve van contramoeren, worden voorzien van eene tweede zekering tegen loswerken, waarvan de aard in ieder bijzonder geval afzonderlijk zal zijn te kiezen. Bij den gasmotor in het Nat.Lab. zullen de bouten ook verzwaard worden. In hoeverre dit voor de andere motoren noodig kan worden geacht zal eveneens in ieder

bijzonder geval moeten worden overwogen. Eene bepaling, dat om de drie maanden of korter de bouten zullen worden onderzocht komt ons weinig doeltreffend voor, die niet is opgesloten in de gewone zorg aan de machine te besteden.

De Hoogleeraar-Directeur van het Physiologisch Laboratorium.

De Hoogleeraar-Directeur van het Natuukundig Laboratorium en Kabinet.
(wg) H. Kamerlingh Onnes

Aan Heeren Curatoren der Rijksuniversiteit te Leiden.

Met vriendelijke groet

Uwdwdr
(wg) H. Kamerlingh Onnes

7 November 1905

Mr. O.W. Sipkes
Advocaat en Procureur
Kantoor Langebrug No 6C

Leiden, den 7 November 1905

Geachte Heer,

Hiernevens zend ik U concept overeenkomst inzake G. Barger.

Hoogachtend
Uwdr
(wg) O.W. Sipkes

De overeenkomst moet op zegel van 0,37⁵ worden overgeschreven.

13 November 1905

Den Haag, 13 Nov. 1905

Ik ontving Uw concept-contract waaruit mij echter een zaak niet duidelijk is.

Heeft het concept-contract de strekking om de garrantie tijd van ons eerste contract te verlengen; misschien wel onbepaald verlengen?

Bedoelt U het recht te hebben, om eventueel, ten allen tijde, de bedoelde verbeteringen te kunnen vorderen ?

Uit de mededeeling van den Heer de Haas maak ik op, dat het concept contract alleen bestemd zou zijn als een aanhangsel van het 1^e contract, om U te dekken voor Schaden gedurende de garantie tijd. Omdat die tijd lang genoeg is, om te bewijzen dat de fouten in as en vliegwiel in de practijk geen bezwaar zijn. Ik zou deze zienswijze duidelijk willen doen uitkomen.

Hoogachtend
(wg) G. Barger

Verzocht concept terug te zenden daar de bedoeling is dat onze eisch slechts in den bepaalden garantie tijd kan plaats hebben

15 November 1905

Den Haag, 15 November 1905

Den Hooggeleerden Heer
Professor H. Kamerlingh Onnes
Leiden

Hooggel. Heer,

Ik ben in het bezit van Uwe geachte letteren van 14 dezer en zend U hierbij het concept contract retour, teneinde de bedoelde verandering of verduidelijking er in te doen opnemen.

Hoogachtend:
Technisch Bureau G. Barger
(wg) deH

met 1 bijlage

24 November 1905

Den Haag, 24 November 1905

Den Hooggeleerden Heer
Prof. H. Kamerlingh Onnes
Natuurkundig Laboratorium
Leiden

Hooggeleerden Heer,

Hiermede heb ik het genoegen U 2 contracten op zegel te doen toekomenen zal het mij zeer aangenaam zijn een exemplaar door U geteekend, te mogen terugontvangen.

Inmiddels teeken ik

Hoogachtend:
pp Technisch Bureau G. Barger
(wg) ??

De ondergeteekenden:

- 1'. Dr. H. Kamerlingh Onnes, Hoogleraar-Directeur van het Natuurkundig Laboratorium en Kabinet der Rijksuniversiteit te Leiden, wonende te Zoeterwoude .
- 2'. G. Barger, Ingenieur, wonende te 's-Gravenhage.

In aarmerking nemende dat de tweede ondergeteekende op 26 Mei 1905 heeft aangenomen de Crossley Gasmotor van 45 P.K. in het Natuurkundig Laboratorium te Leiden te zullen herstellen en dezen gasmotor als geheel nieuw en voldoende aan alle eischen welke een goede en veilige dienst vorderen, in werking te zullen opleveren geheel ten genoegen van den eerstondergeteekende ; dat tusschen partijen onder meer is overeengekomen dat de gasmotor binnen eene maand nadat hij door den tweeden ondergeteekende in werking is gebracht zou worden beproefd en de aannemingsom zou worden betaald, nadat gebleken zou zijn dat de gasmotor aan alle gestelde eischen voldeed. dat de gasmotor thans in werking is gebracht en door den eerstondergeteekende is beproefd, bij welke gelegenheid is gebleken dat de machine niet voldeed aan de bij voormelde overeenkomst gestelde eischen;

dat de eerstondergeteekende niettemin zich bereid heeft verklaard den gasmotor in gebruik te nemen en de aannemingssom te betalen, onder voorwaarde echter dat de tweede ondergeteekende schriftelijk zoude erkennen dat de machine aan de gestelde eischen niet voldeed en te dien aanzien de hieronder volgende verbintenis zoude op zich nemen;

Verklaren met elkander te zijn overeengekomen als volgt:

1°. De tweede ondergeteekende erkent dat de as niet gelijk bij de overeenkomst bepaald was, is afgedraaid;

dat de as niet geheel recht is en met name in het middelste kussenblok niet gelijkmatig draagt; dat de krimpring op het vliegwiel niet geheel vastzit en dus in dit opzicht de machine niet is opgeleverd zoo goed als nieuw.

2°. De tweede ondergeteekende verbindt zich zonder enig voorbehoud na eerste aanmaning voor zijne rekening de herstelling te voltooien door een nieuwen krimpring op het vliegwiel te zetten en de as volkomen recht en goed dragend te maken, al hetwelk binnen drie maanden na de aarmaning zal moeten geschied zijn;

3°. De voormelde verplichting houdt op te bestaan, zoodra een termijn van twee en een halfjaar na de goedkeuring der machine is verlopen zonder dat de tweede ondergeteekende tot nakoming dier verplichting wordt aangemaand.

4°. De tweede ondergeteekende machtigt den eerstondergeteekende onherroepelijk, om indien hij daarmede in gebreke mocht blijven, een en ander op zijne kosten te doen verrichten.

5°. De bij voormelde overeenkomst van aanneming dd. 26 Mei 1905 sub. 4. omschreven garantie plicht blijft ten

volle van kracht en mitsdien ook nadat de tweede ondergeteekende de herstelling ingevolge de bepalingen dezer overeenkomst eventueel zal hebben te voltooien, met dien verstande dat hij in laatstbedoeld geval nog gedurende zes maanden na de goedkeuring der herstelling voor gebreken als bedoeld bij het contract van 26 Mei 1905, sub. 4 aansprakelijk zal zijn: ,

6°. De eerst ondergeteekende verbindt zich onder het als boven geregeld voorbehoud de gasmotor in gebruik te nemen en de aannemingssom te betalen;

7°. Partijen kiezen te dezer zake domicilie ter Griffie van het Kantongerecht te Leiden.

Aldus in duplo opgemaakt den eersten November 1905.

(wg) H. Kamerlingh Onnes

(wg) G. Barger

18 December 1905

Telegram

's Gravenhage 18/12 1905

Professor Kamerlingh Onnes

Leiden

Stuur mij gebroken kamwiel voor maken van een nieuw.

Barger

18 December 1905

Den Haag, 18 december 1905

WelEdHooggel. Heer Kamerlingh Onnes

Natuurkundig Laboratorium

Leiden

WelEdHoog Gel. Heer,

Uwe geeerde van 16 van 16 lst ter hand en doet het mij leed het breken van aan kamwiel te vernemen. Ik hoop dat dit niet veroorzaakt is door het te zwaar lopen van de zijas tengevolge van niet genoegzame smering. Voorloopig zal ik mij onthouden van het uitdrukken eener opinie en heb UEd geseind mij het gebroken kamwiel toe te zenden, en zal ik daarvoor dan een nieuw wiel laten maken.

Hoogachtend:

pp G. Barger

(wg) J. Barger

Inhoud

041126	Brief HKO
041128	Brief Barger
041209	Brief HKO
041210	Brief Barger
041212	Brief Barger
041216	Brief HKO
041229	Brief Rijksbouwkundige
050111	Brief Rijksbouwkundige
050124	Brief HKO
050124a	Brief HKO
050125	Brief Barger
050125a	Brief Stimman
050204	Brief Barger
050218	Brief HKO
050220	Brief Barger
050224	Brief Barger
050302	Brief HKO
050320	Brief Barger
050321	Brief HKO
050322	Brief Barger
050428	Brief Barger
050509	Brief HKO
050512	Brief Sipkes
050513	Brief Sipkes
050513a	Brief HKO
050517	Brief Barger
050520	Brief HKO
050606	Brief Barger
050608	Brief Barger
050610	Brief HKO (contract)
050616	Brief Grofsmederij
050623	Brief Fabius
050624	Brief Barger
050630	Brief Rijksbouwkundige
050824	Briefkaart Barger
051006	Brief Barger
051009	Brief Ham
051014	Brief HKO
051016	Brief HKO
051021	Briefkaart Barger
051024	Brief Touw
051024a	Concept HKO
051025	Brief Ham
051026	Conceptbrief HKO
051026a	Brief HKO
051031	Brief HKO
051101	Brief HKO
051107	Brief Sipkes
051113	Brief Barger
051115	Brief Barger
051124	Brief Barger (contract)
051218	Telegram Barger
051218a	Brief Barger